

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat

af 21. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 24. januar 2019

Tidspunkt: kl. 12.00

Sted: vær. 2-080

Til stede: Jan E. Jørgensen (V) og Finn Sørensen (EL).

Desuden deltog: erhvervsminister Rasmus Jarlov.

Jan E. Jørgensen fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Samråd med erhvervsministeren vedr. notifikationsprocedure for serviceydelse

KOM (2016) 0821

KOM (2016) 0821 – samrådsspørgsmål A

KOM (2016) 0821 – samrådsspørgsmål B

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 15 om, i hvor mange tilfælde regeringen de seneste 5 år har måttet opgive eller ændre forslag som konsekvens af et svar på en notifikationsskrivelse til EU-Kommissionen, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 14 om, hvor mange gange Danmark har notificeret EU-Kommissionen på baggrund af servicedirektivets bestemmelser, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 13 om, hvorvidt aktiviteter inden for kommunalfuldmagten skal forstås som havende ophæng i national lov, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 12 om, i hvilken udstrækning danske kommuner og regioner indtil nu har anvendt notifikationspligten som beskrevet i EU's servicedirektiv, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 11 om virksomheders serviceeksport, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 10 om konkrete eksempler på krav eller tilladelsesordninger, der specifikt regulerer en serviceaktivitet, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 9 om

indrapporteringsforpligtelsen, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 8 om, hvilke mulige konsekvenser en vedtagelse af forslag til direktiv om en notifikationsprocedure for serviceydelser kan have for beslutningsprocessen i Folketinget, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 7 om, hvilke områder der er omfattet af EU's servicedirektiv, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 6 om, hvilke konsekvenser det kan have for Danmark, hvis staten, en dansk kommune eller region vedtager et tiltag, som EU-Kommissionen har truffet afgørelse om ikke er i overensstemmelse med servicedirektivet, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 5 om, hvilke konsekvenser det kan have, hvis staten, en dansk kommune eller region ikke overholder notifikationspligten, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 4 om, hvorvidt forslag til direktiv om en notifikationsprocedure for serviceydelser blev sendt til høring hos henholdsvis Danske Regioner og Kommunernes Landsforening, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 3 om overtrædelse af nærhedsprincippet i forbindelse med behandlingen af forslag til direktiv om en notifikationsprocedure for serviceydelser, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 2 om den nye procedure for notifikationspligt, fra erhvervsministeren

KOM (2016) 0821 - svar på spm. 1, om hvordan danske kommuner og regioner vil være omfattet af notifikationspligten, fra erhvervsministeren

Samrådsspørgsmål A

Stillet af Finn Sørensen (EL)

”Ministeren bedes redegøre for, hvilke konsekvenser vedtagelsen af forslag til direktiv om en notifikationsprocedure for serviceydelser (KOM (2016) 0821) vil have for beslutningsprocessen i danske regioner og kommuner, samt vurdere hvilken betydning forslaget vil have for det regionale og kommunale selvstyre.”

Samrådsspørgsmål B

Stillet af Finn Sørensen (EL)

”Ministeren bedes oplyse regeringens holdning til, at danske kommuner og regioner med vedtagelsen af forslag til direktiv om en notifikationsprocedure for serviceydelser (KOM(2016) 0821) i sin nuværende form fremover vil være omfattet af en procedure for notifikationspligt til EU-Kommissionen, hvor tiltag, som er omfattet af servicedirektivets bestemmelser, ikke må vedtages før EU-Kommissionen – inden for en periode på 3 måneder – har godkendt tiltaget.”

Den fungerende formand oplyste, at der i forbindelse med samrådsspørgsmålene var stillet 15 skriftlige spørgsmål til ministeren, som var blevet besvaret forud for samrådet.

Finn Sørensen uddybede sine spørgsmål ved at sige, at Enhedslisten betragtede det som et groft indgreb i det kommunale og regionale selvstyre, når Kommissionen ville gøre det muligt at forhindre lokale folkevalgte forsamlinger i at vedtage regler omfattet af servicedirektivet i tilfælde, hvor den vurderede, at de pågældende regler er i strid med EU-retten. Det er Kommissionens rolle at holde øje med, hvad der bliver vedtaget i medlemslandene, og man havde i forvejen pligt til at meddele Kommissionen, hvad der er vedtaget; med forslaget ville man tildele den en helt ny rolle som dømmende myndighed.

Han takkede for de 15 skriftlige svar, som til dels havde beroliget Enhedslisten. Nu så han frem til, at ministeren i sit mundtlige svar ville oplyse mere indgående om direktivets konsekvenser og regeringens holdning samt om, hvor langt man var i processen.

Erhvervsministeren: Før jeg besvarer de to spørgsmål, vil jeg gerne træde et lille skridt tilbage og forklare, hvorfor vi fra dansk side har bakket op en ny og forbedret notifikationsprocedure for tjenesteydelser.

Danmarks velstand er direkte forbundet med handel med andre lande. Ifølge en rapport udarbejdet for Erhvervsministeriet af Copenhagen Economics i september 2018 har det indre marked betydet, at Danmarks BNP er 5 pct. højere end det ville have været, hvis Danmark ikke var medlem af det indre marked – svarende til ca. 100 mia. kr. årligt.

Vores velstand og vækst forudsætter, at vores virksomheder kan afsætte deres varer og tjenesteydelser på markeder uden for landets grænser. Derfor er Danmark dybt afhængigt af adgangen til åbne markeder verden over. Helt afgørende er det indre marked, som er langt den største aftager af danske varer og tje-

nester. Omtrent 58 pct. af den danske eksport af varer og tjenester går til det indre marked.

Et velfungerende indre marked, der sikrer danske virksomheder og tjenesteydere let og gnidningsfri adgang til at sælge til andre EU-lande, er derfor en dansk mærkesag. En sådan adgang forudsætter dog, at medlemsstaterne overholder spillereglerne på det indre marked og ikke indfører nationale særregler, der bremser udvekslingen af varer og tjenesteydelser. Det er i det lys, forslaget til en ny og forbedret notifikationsprocedure for tjenesteydelser skal ses.

Samrådsspørgsmål A

Direktivforslaget ændrer hovedsagelig den eksisterende notifikationsprocedure på den måde, at proceduren flytter tidspunktet for indberetningen til før vedtagelse og introducerer en 3-måneders konsultationsperiode. I dag er statslige, kommunale og regionale myndigheder allerede forpligtet til at indberette krav relateret til servicevirksomheder, dog først efter at reglen er vedtaget. Det nye er altså, at myndighederne nu skal indrapportere udkast til regler før vedtagelse.

Det nye indberetningstidspunkt og konsultationsperioden indføres for at skabe mere gennemsigtighed. Samtidig tillader man andre medlemsstater, Kommissionen og interesseorganisationer at kommentere medlemsstaternes planlagte krav og tilladelsesordninger, før de vedtages. Proceduren skal sikre en systematisk og tidlig dialog om, hvordan man kan imødekomme nationale – herunder kommunale – hensyn, uden at det bryder med de fælles spilleregler fastsat i servicedirektivet. Der er gode erfaringer med en lignende procedure fra vareområdet, hvor vi har den samme mekanisme.

Jeg vil gerne understrege, at forslaget ikke begrænser myndighedernes mulighed for at indføre nye krav og tilladelsesordninger for servicevirksomheder. Rammerne for dét er stadig fastsat i servicedirektivet, som har været gældende i Danmark siden 2009. Essensen i forslaget er, at man stiller krav om, at myndigheder forud for vedtagelse retfærdiggør, hvorfor et nyt krav eller tilladelsesordning er proportional, ikkediskriminerende og nødvendig.

Eksempelvis kan en national ejerskabsrestriktion, der betyder, at f.eks. et arkitektfirma skal ejes 100 pct. af uddannede arkitekter, medføre, at en virksomhed fra et andet EU-land må ændre sin ejerskabsstruktur for overhovedet at kunne etablere en afdeling i det pågældende land. På samme måde kan en lille dansk tegnestue i Sønderjylland risikere at møde uretmæssige regler fastsat af lokale eller regionale tyske myndigheder, når de forsøger at byde på ordrer i Flensborg eller Hamburg. Sådanne regler kan føre til tab af muligheder og indtjening. Det hæmmer beskæftigelsen og reducerer væksten. Derfor finder regeringen det

også vigtigt, at krav og tilladelsesordninger på alle niveauer er i overensstemmelse med fælles spilleregler.

Når det er sagt, har regeringen gennem forhandlingerne haft fokus på at sikre en fornuftig balance, så indberetningsforpligtigelsen ikke griber unødigt ind i de nationale og lokale processer.

I forlængelse af en ny dom fra EU-Domstolen i januar 2018, der fastslog, at planlægningsbestemmelser for by og land er omfattet af servicedirektivet, i det omfang de regulerer en specifik serviceaktivitet, har flere lande og også regeringen været ekstra opmærksomme på at sikre en fornuftig balance.

Regeringen har således siden domsafgørelsen sammen med andre medlemsstater opfordret til at undtage planlægningsbestemmelser fastsat på regionalt og kommunalt niveau fra indberetningsforpligtigelsen. Den slags bestemmelser kan eksempelvis være lokalplaner, der fastsætter, i hvilke områder der må sælges særligt pladskrævende varer i detailhandel, som f.eks. møbler eller biler. Det har vi gjort dels for at reducere byrden for kommunerne, dels for at undgå en situation, hvor indberetningen af planlægningsbestemmelser overbebyrder notifikationsystemet og resulterer i en mindre effektiv procedure.

Regeringen har i samme ombæring støttet, at der indsættes en revisionsklausul, hvorefter det skal undersøges, hvordan proceduren finder anvendelse på lokalt og regionalt niveau. Dermed kan Kommissionen løbende undersøge behovet for at udvide undtagelsen for lokalplaner til flere områder af den regionale og kommunale forvaltning.

Regeringen har også støttet, at tiltag, som ingen medlemsstater eller Kommissionen har indsendt bemærkninger til, kan vedtages allerede efter 2 måneder – i stedet for at vente de 3 måneder, som konsultationsperioden er.

Derudover har vi støttet, at der indføres en hasteprocedure, hvor medlemsstater i særlige tilfælde kan vedtage tiltag uden forudgående notifikation og konsultationsperiode. Det kan f.eks. være, hvis en medlemsstat bliver nødt til at hastebehandle et krav eller en tilladelsesordning på grund af hensynet til den offentlige sikkerhed, sundhed eller miljømæssige hensyn.

Alt sammen bidrager det til at reducere byrden for danske myndigheder, herunder kommuner og regioner. Jeg er af den opfattelse, at det seneste kompromisforslag, der skal bane vejen for en aftale mellem Rådet og Europa-Parlamentet, er langt mere balanceret end Kommissionens oprindelige forslag. Ikke mindst fordi kompromisforslaget både sikrer en effektiv, ambitiøs notifikationsprocedure og respekterer de nationale, herunder kommunale, processer.

Samrådsspørgsmål B

Lad mig igen gøre det klart, at direktivforslaget ikke ændrer på kommuners og regioners mulighed for at indføre nye krav og tilladelsesordninger for tjenesteydere. Dertil kommer, at kommuner og regioner allerede i dag er forpligtet til at indberette regler i henhold til den gældende notifikationsprocedure for tjenesteydelser under servicedirektivet.

For det andet er det vigtigt at pointere, at et tiltag, uagtet Kommissionens kommentarer, advarsel og henstilling, kan vedtages efter 3 måneder.

Derudover har jeg også nævnt, at regeringen støtter indførelsen af en hasteprocedure, og at medlemsstaterne kan vedtage et tiltag umiddelbart efter 2 måneder, hvis der ikke er afgivet kommentarer.

Jeg har i besvarelsen af spørgsmål A allerede redegjort for de ændringer, som er indeholdt i det seneste kompromisforslag, og hvorfor regeringen støtter direktivforslaget om at lade kommuner og regioner være omfattet af proceduren.

Frem for at gentage alle disse årsager vil jeg afslutte med at understrege, at vi i en tid, hvor handelen med tjenesteydelser stiger relativt sammenlignet med handelen med varer, og hvor stadig flere arbejdspladser i produktionssektoren erstattes af servicerelaterede job, mere end nogensinde har behov for, at danske servicevirksomheder kan sælge tjenesteydelser uden for landets grænser. Med dette forslag giver vi netop danske virksomheder bedre mulighed for at udnytte Danmarks suverænt største eksportmarked – det indre marked.

Til sidst vil jeg tillade mig at sætte tingene lidt i perspektiv. Det indre marked stod i 2017 for 71 procent af den danske serviceeksport svarende til 176 mia. kr., søfart undtaget. Et velfungerende og åbent indre marked uden uretmæssige handelshindringer er derfor helt essentielt, hvis vi som land også fremadrettet skal opretholde væksten og beskæftigelsen.

Finn Sørensen fandt det positivt, at det, der med Enhedslistens briller var den største anstødssten i det oprindelige forslag og grunden til, at ministeren blev indkaldt i samråd – nemlig bestemmelsen om at give Kommissionen mulighed for at forhindre kommunalbestyrelser og regionsråd i at gennemføre bestemte forslag – så ud til at forsvinde med kompromisforslaget. Han spurgte, om det var korrekt forstået, at regeringen ville have støttet det oprindelige forslag inklusive den bestemmelse. Det fremgik ellers af ministerens skriftlige svar, at både Tyskland, Frankrig, Italien og Østrig mente, at det oprindelige forslag var i strid med nærhedsprincippet. Var ministeren enig med de lande?

Desuden spurgte Finn Sørensen, om der ville være sanktionsmuligheder over for kommuner og regionsråd, der ikke overholder notifikationsproceduren og tidsfristen.

Endelig spurgte han til tidsplanen for behandlingen af forslaget og bad ministeren om at oversende kompromisforslagets tekst til udvalget.

Erhvervsministeren bekræftede, at regeringen var indstillet på at støtte det oprindelige forslag. Kommissionen havde allerede beføjelser til at reagere på regelsæt, der var i strid med servicedirektivet. Med kompromisforslaget ville Kommissionen ikke få mulighed for at standse regelforslag, som var undervejs, men den ville kunne reagere med længere varsel. Den ville kunne opfordre en kommune til ikke at vedtage et forslag eller ophæve et allerede vedtaget forslag, men den ville ikke kunne kræve det. Det var et vanskeligt forsvarligt synspunkt at indtage, at der ikke måtte være bedre muligheder for at stoppe indførelse af ulovlige regler.

På spørgsmålet om sanktioner svarede han, at forslaget ikke lagde op til sanktionsmuligheder.

Med hensyn til tidsplanen var man nået til det punkt i forhandlingerne, hvor sagen skulle drøftes med Europa-Parlamentet. Han kunne ikke på stående fod sige noget om, hvornår forhandlingerne ville være afsluttet.

Finn Sørensen var ikke enig i det første, for det ville være et argument for at støtte direktivet i sin oprindelige form, da Kommissionen ville få mere effektive redskaber med det oprindelige forslag end med kompromisforslaget. Kommissionen havde bedt om at få magt til at pålægge en folkevalgt forsamling, at den ikke måtte vedtage forslag, man ellers på demokratisk vis var blevet enige om skulle fremsættes, diskuteres og behandles. Var ministeren enig i, at det redskab egentlig burde have været bevaret, og dermed uenig med de lande, der mente, at det overskred grænserne for, hvad Kommissionen skulle blande sig i?

Erhvervsministeren mindede om, at regeringen i 2017 fik mandat fra udvalget til at støtte Kommissionens oprindelige forslag. Men efter at have talt med sin tyske kollega var han blevet overbevist om, at kompromisforslaget var fint, og at regeringen burde støtte det.

Finn Sørensen fandt svaret bekymrende, for han mente ikke, at udvalgets medlemmer havde været opmærksomme på den pågældende problemstilling, da de gav mandat. Det var ingen undskyldning, men en forklaring på, hvorfor ingen havde råbt vagt i gevær dengang. Kunne ministeren ikke se, at den oprindelige bestemmelse ville have været et alvorligt indgreb i lokaldemokratiet og det

kommunale selvstyre? I dag vedtager de folkevalgte, hvad de synes er rigtigt, hvorefter Kommissionen kan drøfte problemer med landet eller kommunen, eventuelt sende en åbningsskrivelse og i sidste ende anlægge en sag ved EU-Domstolen. I stedet ville man have givet Kommissionen ret til at gribe ind i en uafsluttet demokratisk proces.

Jan E. Jørgensen betragtede det som kommunalordfører for Venstre og medlem af en kommunalbestyrelse i mere end 20 år som logisk, at regler, der gælder for Danmark som land, og som sætter grænser for, hvad man kan gøre for at sikre sine konkurrencevilkår, også gælder kommunerne. Det ville være absurd at forestille sig, at kommuner i et land måtte vedtage ting, som landet selv ikke måtte. Og det var da bare en servicemeddelelse, når en kommune på et tidligt tidspunkt ville få at vide, at en regel ville være i strid med EU-retten, frem for at skulle vente på en domstolsafgørelse efterfølgende. De modstridende opfattelser i udvalget skyldtes nok forskellige grundlæggende syn på EU og Danmarks medlemskab.

Erhvervsministeren var enig med Jan E. Jørgensen. Man kunne sagtens diskutere reglerne for det indre marked; men når først de er indført, skal de overholdes, og det er en fordel, når man kan gøre tidlig indsigt. Han understregede, at der med direktivet ikke ville blive tale om at ændre på selve reglerne. Han var ikke klar over, hvor meget udvalgets medlemmer havde været opmærksom på, da der blev givet mandat i 2017 – det var før hans tid som minister – men der stod i mandatatet, at man skulle finde den rette balance og ikke gribe unødigt ind i den nationale proces. Ændringerne i kompromisforslaget imødekom indvendinger fra bl.a. Tyskland. For ham var det ikke så interessant at diskutere det oprindelige forslag, som hvilken betydning det nye ville få.

Finn Sørensen var enig i, at regler skal overholdes. Uenigheden drejede sig om beslutningsprocesser, synet på det lokale demokrati og den grundlæggende struktur i EU-samarbejdet. Kunne ministeren bekræfte, at det ifølge traktaten ikke er Kommissionen, men EU-Domstolen, der afgør, om noget er i strid med EU-reglerne? Også EU adskiller den lovgivende og den dømmende magt. Han mindede om, at der også var sager, hvor regeringen mener, at Kommissionen har misforstået, og ikke bare retter ind med det samme. Og det var ikke uvæsentligt at diskutere problemerne ved det oprindelige forslag, for det var vel ikke hundrede procent sikkert, at kompromisforslaget udgjorde det endelige resultat. Ville regeringen stemme for, hvis man faldt tilbage på det oprindelige forslag?

Erhvervsministeren gentog, at regeringen stemmer, som der er givet mandat til i Europaudvalget, i dette tilfælde til at støtte det oprindelige forslag. Men kompromisforslaget var bestemt en forbedring. Nogle gange fører en dialog til, at man flytter sit synspunkt og kan se, at der er brug for forbedringer. Det var sket i

dette tilfælde, hvor ministerens tyske kollega havde haft indvendinger, som forekom helt relevante. Kompromisforslaget var meget tilfredsstillende, og det var sandsynligt, at det blev vedtaget, når både Tyskland og Frankrig støttede det.

Han understregede, at forslaget kun vedrørte regler om servicedirektivet og dermed kun en mindre del af alt det, en kommune vedtager. Basal velfærd som plejehjem eller børnehaver var f.eks. ikke omfattet.

Finn Sørensen indvendte, at det ikke ændrede ved den principielle problemstilling, for Kommissionen ville nok få appetit på mere, hvis den kom igennem med sit forslag om servicedirektivet. Uenigheden mellem ham og ministeren bundede nok i forskellige syn på, hvorvidt EU var en gave til demokratiet. Hvis udvalget var blevet gjort opmærksom på problematikken i 2017, havde diskussionen dengang nok set anderledes ud. Medlemmerne burde have fulgt med i timen, og der var grund til at være mere opmærksom fremover.

I sit svar på spørgsmål 8 skrev ministeren, at erfaringen fra vareområdet ikke tydede på, at proceduren med krav om notifikation 3 måneder før vedtagelse ville forsinke den danske lovproces i nævneværdigt omfang. Hvad mente ministeren med "i nævneværdigt omfang" – var det en forsigtighedsformulering, som dækkede over, at han i virkeligheden ikke vidste det?

Erhvervsministeren mindede om, at der også i Folketinget er et vist tidsrum til at få et lovforslag behandlet, som bl.a. omfatter en høringsproces. En del af den proces på vareområdet var blevet, at man også sender en notifikation til Kommissionen, som dermed også afgiver en slags høringssvar. Erfaringen havde vist, at det ikke tog meget længere tid end den øvrige lovgivningsproces. Det var det, formuleringen betød.

Finn Sørensen spurgte til yderligere en formulering, nemlig i det skriftlige svar på spørgsmål 10: "Som oplyst af besvarelsen af spørgsmål 12 har Erhvervsstyrelsen ikke kendskab til tilfælde, hvor kommuner og regioner indtil nu har anvendt notifikationspligten, hvorfor der ikke er kendskab til konkrete eksempler." Betød det, at man ikke kendte konsekvenserne af det, der ville blive vedtaget?

Erhvervsministeren svarede, at det betød, at forslaget kun ville få en effekt i meget få tilfælde. Reglerne ville være de samme, så der ville ikke komme flere tilfælde efter vedtagelsen.

Finn Sørensen indvendte, at de manglende eksempler kunne skyldes, at kommuner og regioner simpelthen ikke var opmærksomme på notifikationspligten, fordi de gik rundt i en lidt naiv forestilling om, at de kan beslutte, hvad de synes er rigtig inden for det, de opfatter som gældende lov.

Den fungerende formand oplyste, at det fremgik af referatet, at det lokale selvstyre ikke var et tema på det møde i maj 2017, hvor udvalget gav regeringen mandat til at stemme for det oprindelige forslag. Ansvar for det måtte man placere hos udvalgets medlemmer og den daværende minister i fællesskab.

NOT Han så på udvalgets vegne frem til, at ministeren ville oversende teksten i kompromisforslaget.

Mødet sluttede kl. 12.45.